

Akrabalar arası ilişkiler ve mahremiyet nasıl olmalı?

İstanbul'dan Yılmaz Erdoğan: "Akrabalar arası ilişkiler ve mahremiyet nasıl olmalı? Amca, hala, dayı ve teyze çocukları çoğu zaman kardeş gibi beraber büyüyorlar. Ama birbirlerine de haramdırlar. Nelere dikkat edilmelidir?"

SILA-İ RAHİM FARZDIR

Akrabalar arası ilişkileri gözetmek, akrabalarla iyi iletişim kurmak ve onları arayıp sormak Yüce dinimizde sıla-ı rahim kelimesiyle ifade edilir. Ki bu farzdır. Hangi sebeple olursa olsun, akrabalar arası ilişkileri koparmak ise haramdır. Çünkü sıla-i rahmi bozmak fesatlık çıkarmaktan başka bir manaya gelmiyor. 1

Bununla beraber, akrabalar arası yakınlığı su-i istimal etmek, bu yakınlığı haram şekilde menfaate çevirmek ve akrabalara kötülük yapmak da haramdır. Küskünlük ve dargınlık ne kadar haram ise, akrabalarını taciz etmek, davranışlarıyla onları bezdirmek de haramdır.

Akrabadan bir kötülük gördüğümüzde mümkün merteye af yolunu tercih etmek, hemen hesap sorma yoluna gitmemek, onlara karşı müsamahalı davranmak da sünnettir. Bu müsamahanın zamanla barış ve sevgiyi beraberinde getireceği muhakkaktır.

İNSANA GÜÇ VE AİDİYET KAZANDIRIR

İnsanın en yakınları, aile fertlerinden sonra akrabalarıdır. Akrabalar arası ilişkilerin iyi olması kişiye güç, kuvvet ve aidiyet kazandırır. Bu müsbet aidiyetle kişi kendine güvenir, toplumun diğer fertleriyle daha iyi ilişkiler kurar ve işlerinde başarılı olur.

Kur'ân'ın akrabalar arası ilişkilerin iyi olmasına önem vermesi boşuna değildir. İyi akraba ilişkileri kişinin güvenilirlik, dürüstlük, iyi ahlâk, saygınlık, fedakârlık, sevgi, şefkat, merhamet, kibarlık ve nezaket gibi iyi huylar kazanmasına yardımcı olur. Kişi bu iyi huylarıyla toplumda sevilir ve kendisine güvenilir. Akraba ilişkileri bozuk olan kişi ise bu güzel huyları yavaş yavaş terk eder. Bunun yerine gergin, agresif, hileci,

yalancı, çıkarıcı, bencil bir karaktere bürünür. Toplum tarafından seilmeyen bir kişiliğe doğru hızla kayar.

Akrabalık bağlarının güçlü olmasında ve korunmasında karşılıklı ziyaretler, hediyeleşmeler, haberleşmeler, maddî ve manevî yardımlaşmalar, maddî ve manevî paylaşımlar, birbirinin derdiyle ilgilenmeler, birbirini gözetmeler, fedakârlıklar önemli yer tutar. Günümüzde yaygınlaşan ve salgın hastalık halini alan sosyal medya tutkunluğu ise maalesef akrabalar arası ilişkiler açısından öldürücü bir tuzak olarak ortaya çıkmıştır.

Birbirini arayıp soran insanların ve akrabaların yaşadığı bir cemiyette manevî bağlar güçlenir. Böylece, cemiyet fertleri geçmişten geleceğe güçlü bağlarla köprüler kurar. Güçlü akrabalık ilişkileri kişiye toplumda yalnız olmadığı ve güçlü olduğu duygusunu yaşatır.

PAYLAŞIMLAR VE UYARILAR

Bu sebeptendir ki dinimiz birçok âyetinde sosyal yardımlaşma konusunda önceliği akrabalara verir. Meselâ zekâtın öncelikle en yakından başlayarak akrabada fakir varsa ona verilmesi ve kademe kademe diğer insanlara kaydırılması teşvik edilmiştir. Resulullah Efendimiz (asm) Allah yolunda mal bağışlamak isteyen birçok sahabesine, akrabaları içinde fakir varsa onlar arasında paylaştırmasını istemiştir. Dolayısıyla akrabasına iyilik yapan kişi malını Allah yolunda harcamış ve sevap kazanarak iyiliğinin meyvesini ahirete taşımış demektir.

Akraba çocuklarının en güzel yetiştirme ve terbiye alma zeminleri, birlikte geçirdikleri zamanlar ve mekânlardır.

Bununla beraber, şu hususlara da dikkat etmelidir:

Yakın akraba çocukları olan dayı, hala, amca ve teyze çocukları birbirine haramlık bakımından yabancılardır. Yani dinî bir ifadeyle namahremdirler. Yani birbirinin mahremi değildirler. Yani aralarında nikâh geçerlidir.

Her ne kadar yakın akrabalık bağları onları kardeş gibi yakın kılarsa da, bu yakınlıkta nezaket ve kişilik sınırını aşmak doğru değildir. Her birisi diğerinin şahsî hukukuna, şahsî kaygılarına, çekincelerine, şahsî duyarlılıklarına, şahsî kanaatlerine saygı duymak ve ona göre iletişim kurmakla yükümlüdür.

Akrabalık, kabalık kaldırmayan en özel dairedir. Akraba çocuklarının birbirlerini tanımıyormuş gibi davranmaları ne kadar kabaca ise, hiçbir sakınma olmaksızın

birbirlerinin mahremleri imiş gibi, birbirlerine olması gerekenden fazla yakın davranmaları da bir o kadar sakıncalıdır. Aradaki dengeyi çok iyi kurmalı ve bu manevî bahçeden çocukların manevî olarak beslenmelerini sağlamalıdır.

Dipnot:

1- İşaratu'l-İ'caz, s. 239.